

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Факультет іноземної філології

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
УДУ імені Михайла Драгоманова
протокол № 5 від «28» березня 2024 р.
Голова Приймальної комісії

Віктор АНДРУЩЕНКО

“Рекомендовано”

Вченою радою
факультету іноземної філології
протокол № 8 від «14» березня 2024 р.
Голова Вченої ради

Наталія ЛЕМІШ

Програма фахового вступного випробування

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на базі здобутого першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма

ПЕРЕКЛАД.

АНГЛІЙСЬКА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА*

[*німецька або французька, обирається при вступі]

Київ – 2024

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного фахового випробування розроблена відповідно до чинних нормативно-правових актів, а саме: закону України «Про вищу освіту»; наказів № 1085 від 15 жовтня 2015 р. «Про затвердження Умов прийому до вищих навчальних закладів України в 2016 р.» та № 99 від 10 лютого 2010 р. «Про Концепцію організації підготовки магістрів в Україні».

Програма відповідає загальноуніверситетським вимогам щодо вступу на навчання до УДУ імені Михайла Драгоманова для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Вступне випробування покликане визначити ступінь готовності вступника до освоєння освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за напрямом підготовки 035 Філологія. Метою його проведення є визначення рівня сформованості у вступника перекладацької, лінгвістичної комунікативної компетенції як умови подальшого поглибленого вивчення іноземної мови.

Для успішного складання вступного іспиту вступник повинен мати відповідний обсяг теоретичних знань із перекладознавства, а також необхідний запас слів, уміння та навички, що дозволяють застосовувати наявні знання на практиці, а саме:

- мати базові знання граматики іноземної мови, знати основні граматичні конструкції, зокрема характерні для професійного мовлення;
- знати базову лексику відповідної іноземної мови, найбільш уживану загальнонаукову та академічну лексику, а також основну термінологію своєї широкої та вузької спеціальності/напрямку підготовки;
- знати орфографічні, лексичні та граматичні норми іноземної мови;
- мати навички адекватного сприйняття іншомовного тексту широкого профілю та своєї спеціальності/напрямку підготовки;
- знати загальні принципи перекладу;
- знати основні формули етикету під час ведення діалогу, при побудові повідомлення тощо;
- мати навички писемного мовлення;
- мати базові навички письмового та усного перекладу;
- мати навички використання іноземної мови як засобу міжкультурного та професійного спілкування;
- знати базову термінологію для здійснення офіційно-ділової та професійно-орієнтованої комунікації.

На вступному випробуванні з іноземної мови вступники повинні продемонструвати широкий діапазон володіння різними видами мовленнєвої діяльності на рівні B2, уміння аналізувати тексти за фахом, проявити дослідницькі уміння та навички.

Кількість балів, достатніх для участі у конкурсному відборі для зарахування до УДУ імені Михайла Драгоманова визначається МОН України.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться відповідно до критеріїв оцінювання. Бали (оцінки) вступного фахового випробування оголошуються після закінчення іспиту у порядку і терміни, визначені Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування містить низку завдань різних рівнів складності, спрямованих на перевірку рівня сформованості комунікативної, лінгвістичної та літературознавчої компетенцій абітурієнта. Підсумкова оцінка виставляється з урахуванням усіх складових: виконання тестових завдань із перекладознавства, порівняльної граматики англійської та української мов, перекладацького аналізу англомовного тексту та другої іноземної мови.

При цьому оцінюється рівень сформованості **комунікативної компетенції**, а саме таких її компонентів:

- лінгвістичного – знання словникових одиниць і граматичних правил, які перетворюють лексичні одиниці на осмислене висловлювання;
 - соціолінгвістичного – здатність обирати та використовувати адекватні мовні форми та засоби залежно від мети та ситуації спілкування;
 - дискурсивного – здатність розуміти різні види комунікативних висловлювань, а також будувати цілісні, пов'язані та логічні висловлювання різних видів (лист, виклад тощо);
 - стратегічного – вербальні та невербальні засоби (стратегії), до яких вдається людина у разі, якщо комунікація утруднена;
 - соціокультурного – знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки та етикету та вміння розуміти та адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури;
 - соціального – вміння та бажання взаємодіяти з іншими, впевненість у собі та у своїх силах для здійснення комунікації тощо;
- та **перекладацької компетенції**, яка виявляється через:
- здатність до ефективного спілкування в різних сферах життєдіяльності,
 - наявність знань мовних і мовленнєвих норм, етикету, культурних особливостей,
 - наявність соціального досвіду й уміння використовувати знання відповідно до ситуації спілкування на основі знання іноземної мови;
 - здатність сприймати й створювати іншомовні тексти відповідно до комунікативного завдання з урахуванням ситуації спілкування й комунікативного наміру.

Випробування проводиться у формі тесту, складеного згідно з програмами відповідних дисциплін. Тест складається із 100 завдань, на виконання яких відводиться 90 хвилин.

До тесту включені такі типи завдань:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді із запропонованих;
- завдання з вибором кількох правильних відповідей із запропонованих;
- завдання на встановлення відповідності.

Зміст фахового випробування
035 ФІЛОЛОГІЯ (дві іноземні мови)
на базі бакалавра (з двома іноземними мовами)
ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

1. Поняття про переклад і його різновиди: автоматизований, буквальний, літературний, антонімічний, міжрядковий, описовий, анотаційний, вільний, адекватний, точний, еквівалентний, синхронний, спеціальний, усний послідовний.
2. Типи і види перекладу.
3. Словники, типи та види словників. Місце словників у перекладознавстві і практиці перекладу.
4. Мова оригіналу, мова перекладу, вихідна мова.
5. Поняття дискурсу й тексту.
6. Реалії. Особливості перекладу неологізмів, ідіом, еквівалентів, безеквівалентної лексики.
7. Транскрибування, транскрипція, транслітерація, калька.
8. Поняття перекладацьких трансформацій: лексична і граматична трансформації, генералізація, декомпресія, компресія.
9. Проблема міжмовних паронімів.
10. Поняття про «хибні друзі перекладача».

ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

1. Contrastive Grammar as a part of Contrastive Linguistics: its tasks. The notions of grammatical opposition and grammatical category.
2. Parts of speech classification in the English and Ukrainian languages.
3. Notional parts of speech in the English and Ukrainian languages (the Noun, the Adjective, The Pronoun, the Verb, the Numeral, and the Adverb) and their grammatical categories.
4. Non-finite forms of the Verb (the Infinitive; the English Participle versus Ukrainian Дієприкметник and Дієприслівник; the English Gerund).
5. Words of the category of state (the Stative, or adlinks).
6. Functional parts of speech in the English and Ukrainian languages (the Preposition, the Conjunction, the Particle). The English Article.
7. The Modal words and the Interjection as parts of speech in the English and Ukrainian languages.
8. Syntax in English and Ukrainian. Sentence as the basic unit of syntax. The expression of syntactic relations. The classification of sentences as to their structure.
9. The simple sentence. Parts of the sentence in English and Ukrainian.
10. The composite sentence. The compound sentence with conjunctions. Compound sentences with asyndetically joined clauses. The complex sentence in English and Ukrainian.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ АНГЛОМОВНОГО ТЕКСТУ.

1. Структура перекладацького процесу. Види перекладу (повний усний / письмовий / з листа; реферативний усний / письмовий / з листа, послідовний, синхронний).

2. Сміслова і мовна структура тексту. Поняття адекватності перекладу. Одиниця перекладу. Типові труднощі усного і письмового перекладу.
3. Поняття еквівалентності у перекладі. Контекст, його види та роль у перекладі. Контекстуальний відповідник. Види еквівалентів: формальний, смисловий, ситуаційний.
4. Лексичні, граматичні та стилістичні трансформації. Види перекладацьких прийомів і трансформацій. Прагматика перекладацьких трансформацій: адаптація, експлікація, ампліфікація, модуляція, логічний розвиток, компенсація. Контекстуальна заміна. Смисловий розвиток. Антонімічний та описовий переклад. Компресія при перекладі: заміна, вилучення, вживання у перекладі абсолютного генетива, дієслова-репрезанта -do, «адвербіальних дієслів».
5. Принципи і складові компоненти перекладацького скоропису; методи смислового аналізу та символи перекладацького скоропису. Роль скоропису в перекладацькій практиці. Розвиток навичок нотування. Акроніми, скорочення та надлишковість інформації. Адаптація тексту для скороченого запису. Скорочення тексту. Ключові слова при скороченому записі. Двосторонній послідовний переклад з використанням перекладацького скоропису.
6. Дискурсивно-прагматичні та стилістичні аспекти перекладу публіцистичних текстів. Стилiстичні особливості формування англійського речення при перекладі з англійської мови. Синтаксичні і морфологічні труднощі письмового перекладу з української мови галузевих текстів. Принципи комплектації активного тезауруса перекладача
7. Стилiстичні проблеми перекладу офіційних документів. Стилiстичні проблеми перекладу художньої та наукової літератури. Особливості перекладу поезії.
8. Специфіка перекладу відео- та аудіоматеріалів. Особливості перекладу суспільно-політичних текстів. Двосторонній послідовний переклад висловлювань різномовних учасників бесіди з економічних питань. Усний переклад діалогічного мовлення.
9. Основні підходи до синхронного перекладу; засади перекладу міжмовної та міжкультурної комунікації. Ідентифікація типів контекстів у синхронному перекладі. Особливості перекладу текстів у медіа дискурсі.
10. Основи професійної етики і морального коду перекладачів. Способи уникнення калькування з мови-джерела. Типові відхилення від мовних норм. Вивірення українського тексту під час синхронного перекладу.

НІМЕЦЬКА МОВА

I. Розмовні теми.

1. Сучасні відкриття в медицині: пересадка органів, генна інженерія тощо.
2. Хвороби XXI століття (СНІД, ВІЛ, кір, коронавірус).
3. Здорове і нездорове харчування. Булімія і анорексія. Дієти, їх вплив на здоров'я. Тютюнопаління.
4. Лікарська етика.

5. Допінг у спорті.
6. Соціальні проблеми і конфлікти.
7. Трудова і економічна міграція.
8. Пошук роботи. Безробіття. Соціальне забезпечення. Вибір жінки: робота чи сім'я?
9. Фальсифікації на виборах.
10. Проблеми великого міста. Громадський транспорт у місті.
11. Соціальні мережі.
12. Написання мотиваційного листа. Структура, вимоги.
13. Сучасні тенденції в мистецтві.
14. Типи ЗМІ. Вплив ЗМІ на людину.
15. Ставлення молоді до зовнішнього вигляду. Сучасні тренди.
16. Екологічні проблеми. Глобальне потепління.
17. Проблеми взаємовідносин. Булінг.
18. Права людини та їх дотримання.
19. Проблеми підліткової злочинності.
20. Технології та інновації в повсякденному житті людей.

II. Граматичні теми.

1. Вживання означеного та неозначеного артиклів, нульовий артикль.
2. Відмінювання іменника після означеного, неозначеного та нульового артиклів; відмінювання географічних назв.
3. Іменники у множині: з умляутом, без умляута, з суфіксом, без суфіксів.
4. Вживання часових форм теперішнього, минулого та майбутнього часів.
5. Утворення форм наказового способу: форми однини та множини, ввічлива форма.
6. Утворення часових форм пасивного стану *Passiv. Infinitivpassiv*.
7. Утворення часових форм *Zustandpassiv*. Конструкція *sein + Partizip II*.
8. Особливості перекладу *Passiv* на українську мову та з української.
9. Утворення та вживання часових форм *Konjunktiv I* та *Konjunktiv II. Irreale Wüchsätze*.
10. Модальні дієслова. Відмінювання, значення, вживання. Інші засоби вираження модальності.
11. Зворотні дієслова. Місце частки *sich* в реченні.
12. Інфінітивні звороти: *um...zu; ohne ...zu...; statt...zu; nicht nur...brauchen zu+ Infinitiv*.
13. Функціональні дієслова з *Akkusativ* і *Dativ*.
14. Прикметник. Відмінювання прикметників з іменником. Ступені порівняння та особливості *Komparativ* і *Superlativ*.
15. Заперечення в німецькому реченні. Засоби заперечень. *Negationswörter*.
16. Словотвір. Утворення складних іменників та визначення їх роду.
17. Порядок слів в реченні. Прямий, зворотній, рамочна конструкція.
18. Складносурядні речення. Складносурядні сполучники. Порядок слів в складносурядному реченні.
19. Складнопідрядні речення. Складнопідрядні сполучники. Порядок слів в складнопідрядному реченні.
20. Місце частки *sich* в головному та підрядному реченнях.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

I. Розмовні теми

1. Сучасні відкриття в медицині: пересадка органів, генна інженерія тощо.
2. Хвороби ХХІ століття (СНІД, ВІЛ, кір, коронавірус).
3. Здорове і нездорове харчування. Булімія і анорексія. Дієти, їх вплив на здоров'я. Тютюнопаління.
4. Лікарська етика.
5. Допінг у спорті.
6. Соціальні проблеми і конфлікти.
7. Трудова і економічна міграція.
8. Пошук роботи. Безробіття. Соціальне забезпечення. Вибір жінки: робота чи сім'я?
9. Фальсифікації на виборах.
10. Проблеми великого міста. Громадський транспорт у місті.
11. Соціальні мережі.
12. Написання мотиваційного листа. Структура, вимоги.
13. Сучасні тенденції в мистецтві.
14. Типи ЗМІ. Вплив ЗМІ на людину.
15. Ставлення молоді до зовнішнього вигляду. Сучасні тренди.
16. Екологічні проблеми. Глобальне потепління.
17. Проблеми взаємовідносин. Булінг.
18. Права людини та їх дотримання.
19. Проблеми підліткової злочинності.
20. Технології та інновації в повсякденному житті людей.

II. Граматичні теми

1. Прямий та непрямої додаток.
2. Теперішній час *Le présent de l'indicatif*.
3. Закінчений минулий час *Le passé composé*.
4. Узгодження дієприкметника минулого часу (*L'accord du participe passé*).
5. Незакінчений минулий час *l'Imparfait*.
6. Давноминулий час *Le plus-que-parfait*.
7. Найближчий майбутній час *Le futur proche*.
8. Найближчий минулий час *Le passé récent*.
9. Простий майбутній час *Le futur simple*.
10. Відмінювання займенникових дієслів у теперішньому і минулому часі.
11. Узгодження часів дійсного способу (*Concordance des temps à l'indicatif*).
12. Займенники *у та en*.
13. Прості і складні відносні займенники (*Les pronoms relatifs (simples et composés)*).
14. Неособові форми дієслова.
15. Непряма мова.
16. Складний майбутній час *Le futur antérieur*.
17. Пасивна форма дієслова.
18. Умовний спосіб (*Le conditionnel présent et le conditionnel passé*).

19. Утворення і вживання Subjonctif présent.

20. Утворення і вживання Subjonctif passé.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тестові завдання складені з урахуванням мети використання іноземної мови, навичок і умінь застосування мовних засобів для реалізації комунікативних завдань в основних видах мовленнєвої діяльності й спрямовані на перевірку знань, набутих під час вивчення дисциплін «Практика усного та писемного мовлення», «Порівняльна граматики англійської та української мов», «Вступ до перекладознавства», «Перекладацький аналіз тексту» згідно з вимогами обов'язкової програми бакалаврату.

Кожна правильна відповідь на завдання тесту оцінюється у 2 бали.

Складові №	Дисципліна	Кількість завдань	Кількість балів	Час виконання (хвилин)	Разом (балів)
Форма проведення: письмово					
1.	Вступ до перекладознавства	25	2 бали за кожне завдання	90 хв.	200
2.	Порівняльна граматики англійської та української мов	25			
3.	Перекладацький аналіз англомовного тексту	25			
4.	Друга мова (німецька/ французька)	25			
РАЗОМ:		100			200

Підсумковий бал за фахове вступне випробування

Система оцінювання результатів фахового вступного випробування є накопичувальною. Складниками підсумкового бала є бали за виконання тестових завдань перекладознавчого циклу, порівняльної граматики англійської та української мов, лексико-граматичного тесту з другої (німецької / французької) мови (**максимальна кількість балів – 200**).

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Вступ до перекладознавства і перекладацький аналіз англомовного тексту

1. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. К.: Юніверс, 2002. 280 с.
2. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства: підручник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 512 с.
3. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006. 157 с.

4. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську = Practical Course of Translation from English into Ukrainian: навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2011. 136 с.

Порівняльна граматики англійської та української мов

1. Левицький А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Київський університет. 2008. 264 с.
2. Contrastive Grammar: Theory and Practice = Порівняльна граматики: теорія і практика: навч. посіб. / авт.-сост.: Н.Ф. Гладуш, Н.В. Павлюк; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Нац. ун-т «Києво-Могилянська акад». К., 2019. 296 с.
3. Karamysheva I. D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages. 3rd ed., rev. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2017. 336 p.

Німецька мова

1. Кусько К. Я. Німецька мова для філологів: Підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 536 с.
2. Щербань Н. П. Німецька мова: Підручник. Чернівці: Книги XXI, 2007. 496 с.
3. Billina A. Lesen und Schreiben. Ismaning, Hueber Verlag. 2020. 110 S.
4. Motive. KompaktkursDaf, B1 Arbeitsbuch. HueberVerlag. 2016. 245 S.; Motive. KompaktkursDaf, B1 Kursbuch. HueberVerlag. 2016. 242 S.
5. Perlmann-Balme M., Schwalb S. Sicher! Daf. B1+Niveau: Arbeitsbuch. Ismaning: Hueber Verlag, 2012. 110 S.; Perlmann-Balme M., Schwalb S. Sicher! Daf. B1 Niveau: Kursbuch. Ismaning: Hueber Verlag, 2012. 119 S.

Французька мова

1. Костюк О. Л. Français, niveau intermediaire DELF. Підручник для вищих навчальних закладів. Київ; Ірпінь: Перун, 2002. 224 с.
2. Рабош Г. Французька мова. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Нова книга, 2013. 464 с.
3. Самсонова А. З. Посібник з граматики французької мови. К.: Кондор, 2006.
4. Alter Ego B1+. Méthode de français (Niveau B1). P.: Hachette, 2013. 215 p.